

# SOKOLSKI GLASNIK

## GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6 • Telefon broj 2177 • Račun Poštanske štedionice br. 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju



Ljubljana, 18 sept. 1936  
God. VII • Broj 37

### NA POČETKU SOKOLSKE PETROVE PETOLETKE

Sokolska Petrova petoletka, čiji je početak svečano objavljen na rođendan Nj. Vel. Kralja Petra II dne 6 septembra o. g. u sedištu Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije i svim njegovim jedinicama, otvara novu epohu sokolskog rada u slobodnoj Jugoslaviji. Posle rata postavljena su mnogo puta, čak i u sokolskim redovima, pitanja i pojavile se često sumnje da li Sokolstvo nakon rata ima uopšte pravo na opstanak, da li ono nije postignuvši svoj cilj, nacionalnu slobodu, završilo svoju misiju u narodu. Tako shvatanje, poteklo iz nepoznavanja suštine sokolske ideologije i njegovih vaspitnih zadataka, imalo je svoj osnov u činjenici, da Sokolstvo posle rata kao kolektiv nije imalo onako konkretan cilj u javnom životu naroda, kao što je to bio slučaj pre rata, kad je Sokole vezivala jedna jasna i snažna ideja Slobode. Tražila se takva jasna i konkretna ideja, koja bi bila u stanju da Sokolstvo učini opšte nacionalnom organizacijom.

Sokolstvo je moralo da u slobodnoj državi saobraziti svoje metode i svoj rad potrebama nove sredine i novim zadacima. Iz revolucionarno-borbenog Sokolstva trebalo je da se razvije jedno graditeljsko-pozitivno Sokolstvo. Jugoslovensko Sokolstvo manifestujući jednu snažnu vitalnost uporno je tražilo puta tom preobražaju.

Prvi odlučni korak učinjen u tom smislu bilo je prenošenje Sokolstva na selo. Čim je Sokolstvo stupilo nogom na naše nacionalno ognjište, ono je dobilo snage i poleta, ali je po zakonu jednog zdravog i nužnog razvoja moralo da i metode svoga rada prilagodi toj novoj sredini. Bilo je u tome traženje i tom radu u novoj sredini i lutanja i zabluda, ali je bilo i sjajnih otkrovenja i danas je nesumnjivo i radna činjenica, da je putem sela Sokolstvo Jugoslavije našlo sebi puteve i smisao koji Sokolstvu daje istorijsko opravdanje za njegovu egzistenciju i njegovu veliku misiju u narodu.

Sad, kad su prokličeni putevi novom životu jugoslovenskog Sokolstva u slobodi, potrebno je da se srede iskustva, da se utvrde norme i metode rada, da se preko trasiranih puteva u novi život upute u najpunijem zaletu sve sokolske i nacionalne snage i da se Sokolstvo ubedljivo i snažno afirmiše pred narodom u svojoj novoj voditeljskoj misiji.

Sokolska Petrova petoletka dolazi da dade okvir, da dade zamaha i sistema tom novom pothvatu sokolskom. Sokolska Petrova petoletka ima da dade moralne snage novim naporima, da probudi savesti jednim velikim simbolom, s kojim se vezala, da jednim određenim rokom, divno vezanim za punoletstvo Kraljevo, potakne na plemenita natecanja sve sokolske snage, da bi Sokolstvo, o punoletstvu Kraljevu, dovršilo jedno veličanstveno delo patriotskog graditeljstva, radom i žrtvom i da bi takvim radom ukazalo puteve čitavom nacionalnom životu a, konačno, da bi osiguralo i pobedu velikoj ideji jugoslovenskoj, koja je uslov naše buduće sreće i veličine.

Sve vrline sokolske, sve velike misli sokolske, treba, da se oživotvore i pokažu sjajno na delu u sokolskoj Petrovoj petoletci. Naše sokolsko shvatanje, po kome je patriotizam stalno i neumorno služenje zajednici delom, treba da se izrazi divno u nizovima naših domova, zadruga, mostova, česama, koševa i t. d.; naše socijalno osećanje treba da stvori čitav nov sistem sokolske socijalne akcije u vidu velikih sokolskih socijalnih pothvata na zaštićenim i našim monarhizama i dinasti-

### Kako će se izvesti sokolski petgodišnji plan

#### nacionalnog, prosvetnog i privrednog rada

Dne 6 o. m., na rođendan Nj. Vel. Kralja, Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije objavio je svoj sokolski petgodišnji plan, koji će se izvoditi u svima sokolskim jedinicama u zemlji do 6 septembra 1941, kada će se proglasiti punoletstvo Kralja Petra II. Ovaj plan, objavljen u glavnim crtama, potanko će se razraditi u Sokolskom savezu kao i u pojedinim župama u zemlji.

Rad tog održana je dne 7 o. m. u sedištu Saveza u Beogradu savetodavna konferencija, na kojoj su učestvovali članovi savezne uprave i sokolske vode iz unutrašnjosti. Na ovome sastanku raspravljano je o tome, kako će se izvesti ovaj sokolski petgodišnji program.

Prva zamisao o ovoj sokolskoj petgodišnjoj ponikli je u Sokolskoj župi Sarajevo. Referent za seosko Sokolstvo u župi Sarajevo brat Radmilo Grdić izneo je, kako će se u sarajevskoj župi izvoditi ovaj plan i kako ga u osnovi treba izvesti i u celoj zemlji.

U tome pogledu brat Grdić je izneo ove svoje misli i sugestije:

— Radnici na seoskom Sokolstvu u župi Sarajevo za ovaj predlog bili su inspirisani metodama rada koje izvodi br. Čedo Milić u župi Mostar, koji predstavlja glavnog učitelja za otkrivanje pravih, realnih putova sokolskog rada u narodu. U tome duhu i zamišljen je program rada na sokolskoj petgodišnjoj.

Ideja o »Petrovom petgodišnjem sokolskom planu« ponikli je među Sokolima iz želje i svesti o potrebi da se u našem narodu izazove jedan snažan zamah svih moralnih graditeljskih snaga u službi snaženja osnovnih nacionalnih ideja i u cilju socijalnog, ekonomskog i moralnog organizovanja i unapređivanja narodnog života. Da bi se tome razmahu dao potreban veliki intenzitet, pomoću koga se mogu savladati teškoće sadašnjice, trebalo je ovom planu dati konkretan cilj, određen rok i uzvišen simbol. To se sve srećno steklo u ideji petgodišnjeg Petrovog plana, koji bi se zaključio na dan punoletstva Kralja Petra II i čiji bi ukupni rezultat predstavljao dar jugoslovenskog Sokolstva Kralju o danu Njegovog punoletstva kao najlepši dar, koji o tako zaslužnom danu svetstan narod može da učini svome Kralju.

Ovaj sokolski petgodišnji plan biće značajan po svome rezultatu. Ali još više po smislu koji on daje nacionalnom radu, jer se ovim planom primenjuje u delo sokolska misao, po kojoj je patriotizam stalna i nesebična služba radom i žrtvom nacionalnoj zajednici. Dok se u ovim vremenima na svima stranama čuju glasovi o pravima i zahtevima grupa i pojedinaca prema nacionalnoj zajednici, Sokoli prilaze toj zajednici sa svesću o dužnostima prema njoj i spremnošću na žrtve za njen napredak.

Petrova sokolska petgodišnja predstavlja plemenito takmičenje nekoliko stotina hiljada Sokola u ovom stvaralačkom patriotskom poduhvatu, čije će napore snažiti vizija jedne srećnije Jugoslavije stvorene naporima jugoslovenskog Sokolstva i ljubavlju prema mladom Kralju Petru II. Ta ljubav prema Kralju, izražena ovakvim služenjem narodu, daje jedan viši i uzvišeniji smisao i našim sokolskim dinastičkim osećanjima. Jer mi većemo veličinu

zam treba da se ispolji u našoj ljubavi prema Mladom Kralju dokazanoj delom i radom za narod i državu; naše sokolsko bratstvo treba da dođe do izražaja u opštem izmirenju koje treba da se izvrši i u članstvu i koje treba da se prenese na čitavo naše društvo; snaga i borbena sposobnost organizacije neka se ogleda u povećanju broja izvršujućeg članstva i vežbovnih časova, ali još više u divnim primerima sokolske discipline i opšte svesti; na-

slavu monarhije i dinastije Karadorđevića usko uz dobro i sreću naroda i otadžbine.

Što se tiče praktičnog sprovođenja Sokolske Petrove petgodišnjice ona će se izvoditi, u župi Sarajevo, i na svaki način slično i u drugim župama, na sledeći način:

Svaka sokolska jedinica potpisuje na svečan način Zavetnicu, u kojoj je sadržan program onih poslova, koje se jedinica zavetom obavezala da izvrši u toku pet godina a u sklopu Sokolskog petgodišnjeg plana. Ti radovi moraju biti raznovrsni: oni se odnose na jačanje opšteg sokolskog rada, na snaženju sokolskih vrlina, na brojnom širenju sokolskih redova (do 6 septembra 1941 mora biti najmanje pola miliona jugoslovenskih Sokola).

Naročita pažnja obraća se propagandi jugoslovenske nacionalne misli, zbog čega će simbolično u buduće svaka sokolska priredba otpočeti odavanjem počasti jugoslovenskoj zastavi. Zatim dolazi realan, konstruktivan rad: otvaranje knjižnica, analfabetskih tečajeva, održavanje predavanja, osnivanje raznih prosvetnih oteška i t. d.

Prema našem planu najveća briga posvetiće se našem selu. Pored opšteg, redovnog sokolsko-vaspitnog rada otvoriće se širok rad na opštem prosvetljavanju, ekonomskom podizanju i socijalnom organizovanju naroda na selu. Tu spada rad na širenju poljoprivrednog i zdravstvenog zadrugarstva, osnivanje sokolskih koševa, voćnih rasadnika, podizanje dubrišta, organizovanje poljoprivrednih tečajeva, uspostavljanje omladinskih poljoprivrednih oteška, organizovanje domaćičkih sekcija za prosvetljavanje žene na selu, uklanjanje rdavih i stvaranjem dobrih običaja, čuvanje našeg rasnog duha u svima manifestacijama narodnog života, širenje muzičke kulture u narodnom duhu, borba protiv pića, suzbijanje luksuza, psovke i t. d.

Sve je to i do sada bio sadržaj našeg sokolskog delovanja na selu. Ali sada će se čitavom tom radu dati mnogo veća razmera, mnogo jači elan i oduševljenje i mnogo više sistema i plana nego je to bilo do sada.

Pored ovoga rada naročito će biti važan zadužbinski deo petgodišnjice. Svaka sokolska jedinica dužna je da za ovih pet godina podigne jednu zadužbinu »u slavu Kralja Aleksandra i za sreću Kralja Petra II«. To mora biti neki objekat od opšte koristi za narod i kraj u kome deluju pojedine sokolske jedinice: škola, gaj, most, česma, put i t. d. Dve hiljade i pet stotina zadužbina, koliko ima sokolskih jedinica biće jedna od najdivnijih tekovina ovog velikog sokolskog pohvata.

Kao moralni postrek za ovako veliko delo služi velika ljubav prema Kralju i narodu i uverenje, da će svaka sokolska jedinica o punoletstvu Kralja Petra II polagati javno pred svojim Kraljem i celim narodom ispit o svojoj sokolskoj i patriotskoj svesti. Rezultati njene svesti biće ovekovečeni u knjizi, koja će taj dan biti predana kao dar Sokolstva Kralju Petru II, a u kojoj će biti zabeleženo sve što je koja sokolska jedinica učinila za ovih pet godina u slavu Kralja Aleksandra i za sreću Kralja Petra II.

Naša je namera da se svakoj sokolskoj jedinici izda naređenje, da iz opšteg petgodišnjeg plana izdvoji po-

šla prosvetna akcija treba da dobije najšire razmere i da pod lozinkom Sokolske Petrove petletke okupi prve prosvetne radnike na ovaj posao.

Danas, kad naše sokolske jedinice prave s najvećom ozbiljnošću i s punom svesću o važnosti posla koga se laćaju svoje zavetnice, i danas na početku Sokolske Petrove petletke mi želimo da svakog brata i sestru, svaku ženu, društvo i župu ponukamo da se još jednom duboko zamisli o veličini ovog

seban plan za ovu godinu. Tako će se postupiti svake godine i za to vreme svakog 6 septembra izvršiće se pregled rada svake sokolske jedinice u izvršenju petgodišnjeg plana. Nameravani veliki svesokolski slet u Beogradu na dan proglašenja punoletstva Kralja Petra II, koji bi trebao da okupi u Beogradu najmanje 100.000 Sokola, predstavljajući ne samo manifestaciju jugoslovenske nacionalne misli već ujedno i manifestaciju sokolskog konstruktivnog i požrtvovnog patriotizma.

Smatramo, da Sokolstvo ovim velikim pothvatom ne stvara samo plan rada za sebe, već da upućuje apel čitavoj naciji i daje parolu svima rodoljubima naše zemlje, da se čitav narod okupi u bratstvu i ljubavi oko ideje »Petrove sokolske petgodišnjice«, t. j. oko snaženja osnovnih ideja nacionalnih i državnih i oko jačanja kulturnih, ekonomskih i socijalnih osnova naroda i države. Sokoli žele da ova petgodišnja odjekne i u drugim područjima našeg javnog života. —

### Zahvala Nj. Kr. Vis. Kneza Namesnika Pavla Savezu SKJ

Na pozdrave, koje je Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije uputio povodom rođendana Njegovog Veličanstva Kralja, prvi zamenik starešine Saveza brat Gangl primio je od g. Ministra Dvora sledeće zahvalno pismo:

— Poštovani Gospodine,

Njegovo Kraljevsko Visočanstvo Knez Namesnik blagoizvolio je narediti, da Vam izjavim zahvalnost na sokolskom pozdravu, podnesenom Njegovom Veličanstvu Kralju sa svečane sednice i akademije održane na dan Njegovog rođenja.

Ministar Dvora,  
Milan Antić, s. r.

### Zaključci radnog zbora župskih načelnika i načelnica,

održanog u Sr. Kamenici od 18 do 22 avgusta o. g.

U danima od 18 do 22 avgusta o. g. održan je u Sremskoj Kamenici pod vodstvom saveznog načelnika brata dra Alfreda Pihlera radni zbor župskih načelnika i načelnica te članova i članica stručnog odbora Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Na ovome zboru bilo je podneto 14 referata, u kojima je bio potanko obuhvaćen i obrađen budući rad u našem Sokolstvu, te su po tim referatima donešeni sledeći zaključci:

1) Po referatu »Orijentacija Sokolstva u današnjici« s koreferatom zaključeno je:

a) povećati aktivno direktno vaspitno sokolsko delo, (mijedan vaspitani i prekaljeni Soko ne sme ostati neaktivan);

b) povećati do maksimuma broj prednjaka - vaspitača (održavati tečajeve, sastanke, prednjačke časove);

c) osnovati u župama i jedinicama gospodarske oteške, koji će 100%-no izvršiti svoj zadatak (ubiranje članarine, poreza i doprinosa župi i Savezu, gospodarska sanacija);

d) izraditi novo »Ustrojstvo« prema zahtevima sokolskog života i po njemu preporučiti Sokolstvo da postane snažnim pokretom;

e) izvršivati prema mogućnostima maksimalni program na svim područjima sokolskog rada a u opsegu srazmera važnosti pojedine grane sokolskog rada;

f) apelirati na sve župske uprave, da kao delegata na glavne godišnje skupštine Saveza pošalju i načelnika župe, jer je na čelu onog sokolskog rada u župi, koji čini jezgru sokolskog pokreta.

2) Po referatu »Sokolstvo i selo« zaključeno je:

a) da se održi sastanak načelnika i načelnica župa i referenata za rad na selu u svrhu razgraničenja rada između stručnih odbora i oteška za rad na selu — te izrade priručnika za rad u sokolskim četama (na selu);

b) da se izradi onaj deo priručnika koji obuhvata vežbanje sokolskih četa, na osnovu izveštaja župskih načelnika (do I XII 1936 poslaće župski načelnici te izveštaje načelniku Saveza SKJ) o načinu rada, potrebama i mogućnostima telovežbenog rada u četama na području župe;

c) da se izradi pravilnik o osnivanju sokolskih društava i četa;

d) da načelnik župa u svojim župama povedu strog račun o tome, da se ne osnivaju jedinice, koje nemaju osnovnih uveta za opstanak i rad, da o tom radu na zborovima župskih načelnika i načelnica izveštavaju, kako bi se mogle u slučaju potrebe odnosne uprave župa i uprava Saveza upozoriti, gde se ne postupa ispravno.

3) Po referatu »Narodno - obrambeno delo i Sokolstvo« zaključeno je:

a) da pojam odbranbenosti treba obraditi u svim tečajevima te provoditi kao bitni deo u sokolskom vaspitanju;

b) da se u prednjačkim tečajevima uvede što više praktičnog rada i da se posveti naročita pažnja izobrazbi prednjaka za sokolske propagatore;

c) da aktivne političare, koji se ogreše o narodne interese, treba podržati disciplinarnom postupku;

d) da treba svakako prirediti propagandne izlete iako su učesnici ovih izvrnuti napadima od strane protivnika narodnog i državnog jedinstva, jer istrajnošću, odvažnošću i žrtvama pobeđuje apostolstvo sokolskog pokreta;

e) da narodno - odbranbeni rad i u Savezu i po župama treba povećati;

f) da se u raspored rada sokolskih jedinica uvede već po Tiršu predviđeno vežbanje puškom (nastava gadanja), kako bi se odbranbenom duhu sokolskih pripadnika pridružila i praktična izvežbanost (sobne vazdušne puške);

g) da gospodarski otešci treba što pre da izvedu sanaciju jedinica i odmah nakon toga da pristupe povećavanju socijalnih fondova;

h) da kod primanja članstva treba imati najveći oprez, kako se ne bi uvukli u sokolske redove razorni elementi (uputstva neka izradi uprava Saveza SKJ);

i) da se izrade udžbenici za one predmete obaveznog telesnog vaspitanja za koje ih još nemamo.

4) Po referatu »Prednjak kao voda« — zaključeno je, da treba vaspitati ličnim primerima. Uzoran i svestran vaspitan prednjak! Za prednjački poziv potrebna je duga priprema i velika praksa!

U znaku Sokolske Petrove petoletke mi pozdravljamo svu braću i sestre, sve koji rade i veruju u veliku sokolsku misao i ciljeve, sa željom da, u ime Božje, našom ljubavlju prema Kralju i narodu, našom sokolskom ustrajnošću i pregalaštvom sazidamo najveće delo kojeg smo se ikad latili.

Neka nam bude srećan početak!  
R. G.





